

รายงานการเดินทางไปราชการต่างประเทศ

นางสาวทรศณีย์ ปรัชญาบำรุง นักวิชาการมาตรฐานชำนาญการพิเศษ เข้าร่วมการประชุม Commission on Phytosanitary Measures (CPM) ครั้งที่ 7 ระหว่างวันที่ 18 - 24 มีนาคม 2555 ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อรับทราบกลยุทธ์การดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการมาตรการสุขอนามัยพืช(CPM) ภายใต้อนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ (IPPC) ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศภาคีสมาชิก และเข้าร่วมพิจารณาการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศด้านมาตรการสุขอนามัยพืช (ISPMs)

๒. เนื้อหา สรุปสาระสำคัญการประชุม CPM ครั้งที่ ๗ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) CPM พิจารณาให้การยอมรับ (adoption) มาตรฐานระหว่างประเทศด้านมาตรการสุขอนามัยพืช (International Standards on Phytosanitary Measures: ISPMs) ดังนี้

๑.๑ Integrated measures for the production of plants for planting

๑.๒ Systems approach for pest risk management of fruit flies (Tephritidae)

๑.๓ Revision of Supplement 1 to ISPM 5. *Glossary of phytosanitary terms: Guidelines on the interpretation and application of the concepts of "Official control" and "Not widely distributed"*

๑.๔ Amendments to ISPM 5. *Glossary of phytosanitary terms*

๑.๕ Attachment 1: Diagnostic protocol for Plum pox virus

๑.๖ Attachment 2: Diagnostic protocols for *Trogoderma granarium*

๒) CPM ไม่ให้การยอมรับเอกสารแนบท้ายมาตรฐาน ISPM 28 (Phytosanitary Treatments for regulated pest) ๔ เรื่อง เนื่องจากประเทศจีน ประเทศออสเตรเลีย และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ส่งข้อคิดเห็นคัดค้านอย่างเป็นทางการ ได้แก่

๒.๑ Cold treatment for *Bactrocera tryoni* on *Citrus sinensis*

๒.๒ Cold treatment for *Bactrocera tryoni* on *Citrus reticulata* x *C. sinensis*

๒.๓ Cold treatment for *Ceratitis capitata* on *Citrus paradisi*

๒.๔ Cold treatment for *Ceratitis capitata* on *Citrus reticulata* cultivars and hybrid

๓) CPM เห็นชอบหัวข้อเรื่องมาตรฐาน ISPMs ที่จะบรรจุในโปรแกรมการทำงานปี ๒๕๕๖ ได้แก่

๓.๑ Revision of ISPM 15

๓.๒ Guidelines for heat treatment

๓.๓ Correction of two titles on MB between text and ISPM 15: 2009

๓.๔ Addition of sulfuryl fluoride and microwave irradiation treatments

๓.๕ Pest risk analysis for plants as quarantine pests

๔) เนื่องจากวิธี Dielectric Heating ได้รับการเสนอให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อใช้กำจัดศัตรูพืชแทนการใช้ Methyl Bromide ในวัสดุบรรจุภัณฑ์ไม้ (wood packaging materials) เมื่อปี ๒๕๕๔ แต่ยังไม่ได้ถูกเสนอให้ CPM ยอมรับ เนื่องจากประเทศภาคีสมาชิก IPPC ส่วนใหญ่เห็นว่าวิธีนี้ยังไม่มีมีการนำไปใช้ในระดับการค้า จึงขอให้คณะกรรมการวิชาการจัดทำคำแนะนำสำหรับการปฏิบัติแนบท้ายมาตรฐานก่อนที่จะนำมาขอการยอมรับเป็นมาตรฐานสากล

๕) จากผลการประชุม Open-ended working group on the international movement of Grain ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ขอให้ CPM พิจารณาว่าควรนำเรื่อง international movement of Grain มาจัดทำเป็น มาตรฐาน ISPM หรือ จัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติ โดย CPM ได้ให้ความเห็นว่า

ขอให้ฝ่ายเลขานุการ IPPC นำเรื่องนี้ให้คณะกรรมการ มาตรฐาน (SC) จัดทำ specification ของ *International movement of grain* และให้เวียนขอข้อคิดเห็นจากประเทศภาคีสมาชิกเพื่อนำมาพิจารณาใน CPM ต่อไป

๖) Focus group เสนอคำแนะนำและขอให้ CPM พิจารณาการปรับปรุงกระบวนการและระยะเวลา ในการจัดทำและให้การยอมรับมาตรฐาน ISPMs ซึ่งประเด็นสำคัญที่ปรับปรุง ได้แก่ เพิ่มเวลาการให้ข้อคิดเห็นของ ประเทศภาคีสมาชิกจากเดิม ๑๐๐ วัน เป็น ๑๕๐ วัน

๗) CPM รับทราบกรอบยุทธศาสตร์งาน IPPC ช่วงเวลา ๘ ปี (ปี ๒๕๕๕ - ปี ๒๕๖๒) กรอบ ยุทธศาสตร์นี้ สำนักเลขาธิการ IPPC จะตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายละเอียดของการปฏิบัติ ได้แก่ แผนระยะกลาง (Medium Term Plan) ครึ่งละ ๔ ปี แผนการดำเนินงานและงบประมาณ (Program work and budget) ทุกๆ ๒ ปี รวมทั้งแผนการปฏิบัติงาน (Operation plan) ประจำปี

๘) CPM เห็นชอบให้จัดตั้ง Capacity Development Commission (CDC) ประกอบด้วยผู้แทน ๗ คนจากแต่ละภูมิภาคของ FAO โดย CDC จะปฏิบัติงานตาม Terms of Reference และ Rule of Procedure ที่ร่างขึ้นโดยฝ่ายเลขานุการ IPPC และได้รับการยอมรับจาก CPM แล้ว ทั้งนี้ CDC จะเป็นคณะกรรมการด้าน วิชาการที่จะจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศภาคีสมาชิก IPPC ในการปฏิบัติงานด้านสุขอนามัยพืช ให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ISPMs รวมทั้งกลยุทธ์ในการหาเงินทุนสนับสนุนที่ยั่งยืน

๙) สำนักเลขาธิการ IPPC ได้แจ้งความคืบหน้าของ Implementation Review and Support System, IRSS ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อกระตุ้นการปฏิบัติงานตลอดจนให้คำแนะนำแก่ประเทศภาคีสมาชิก IPPC ที่ขอ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ISPMs รวมทั้งการรวบรวมแหล่งความรู้ด้านสุขอนามัยพืชทั่ว โลก โดยผ่านทางเว็บไซต์ใหม่ www.phytopsanitary.info

๑๐) เนื่องจากมีผู้สมัครเป็นประธาน CPM ในปี ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๗ ๒ คน คือ Mr.Stephen Ashby (สหราชอาณาจักร) และ Ms. Kyu-Ock Yim (สาธารณรัฐเกาหลีใต้) CPM จึงต้องมีการลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งนับเป็นครั้งแรกของการประชุม CPM ผลการลงคะแนน Mr.Stephen Ashby ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธาน CPM ครั้งหน้าด้วยคะแนน ๖๓ ต่อ ๖๒

๑๑) CPM เห็นด้วยกับการจัดทำเอกสารแนบท้าย ISPM 12 (Phytosanitary Certificate) เรื่องการใช้ ใบรับรองสุขอนามัยพืชทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Phyto) และเห็นว่าควรมีการจัดทำ ePhyto protocol ระดับสากล ภายใต้อาณัติ IPPC โดย protocol ดังกล่าวประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1. XML schema 2. Code list 3. Security และ CPM ให้ฝ่ายเลขานุการฯ แต่งตั้ง Steering Committee เพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนกิจกรรมนี้

๑๒) ประเทศไทยเสนอนายชูศักดิ์ ว่องวิซกร นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กรมวิชาการเกษตร เป็น potential replacements for the Subsidiary Body on Dispute Settlement, SBDS มีวาระระหว่างปี ๒๕๕๕ ถึงปี ๒๕๕๖

๓. ประโยชน์ที่ได้รับ

ประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิก IPPC ได้รับการยอมรับว่าให้ความร่วมมือต่ออนุสัญญา IPPC โดย การเข้าร่วมประชุม CPM เพื่อร่วมพิจารณาการดำเนินงานด้านมาตรการสุขอนามัยพืชระดับโลก ที่จะมีผลผูกพัน ต่อการปฏิบัติงานของประเทศภาคีสมาชิก ๑๗๗ ประเทศที่มีพันธกรณีต่ออนุสัญญา IPPC ทั้งนี้ การประชุม CPM พยายามผลักดันให้ประเทศภาคีสมาชิก IPPC เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อนุสัญญา IPPC เช่น ร่วมพิจารณามาตรฐาน ISPMs นำมาตรฐาน ISPMs ไปปฏิบัติใช้ให้สอดคล้องกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่ง กันและกัน พัฒนาศักยภาพด้านสุขอนามัยพืชภายในประเทศ เป็นต้น

๔. ปัญหา/อุปสรรค

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยยังขาดการบูรณาการในการปฏิบัติงานตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญา IPPC นอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเข้าร่วมมีบทบาทต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญา IPPC เช่น การให้ข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรฐาน ISPMs การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานยกร่างมาตรฐาน ISPMs เป็นต้น

๕. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. คณะกรรมการมาตรฐาน (Standards Committee, SC) เป็นคณะกรรมการชุดที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อกระบวนการจัดทำมาตรฐาน ISPM ถึงแม้คณะกรรมการจะมาจากประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา แต่ข้อคิดเห็นในการพิจารณาร่างมาตรฐาน ISPM ส่วนใหญ่มักถูกชี้นำโดยประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรด้านพืชของประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ดังนั้น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติในฐานะ IPPC Contact Point เห็นว่าควรมีการเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านอารักขาพืช จากกรมวิชาการเกษตร เพื่อสมัครเป็นผู้แทนหรือผู้แทนสำรองในตำแหน่ง SC เนื่องจากขณะนี้ผู้แทน SC ของภูมิภาคเอเชียประกอบด้วย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เวียดนาม และบังกลาเทศ รวมทั้งมีตำแหน่งผู้แทนสำรองอีก ๒ ตำแหน่ง มีผู้ดำรงตำแหน่ง คือ อินเดีย อีก ๑ ตำแหน่งยังว่างอยู่ ประเทศไทยจึงยังมีสิทธิที่จะเสนอผู้แทนเข้าสู่ตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว

๒. ประเทศภาคีสมาชิก IPPC ให้ความสำคัญต่อการออกใบรับรองสุขอนามัยพืชด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-phyto) เพิ่มขึ้น เพราะสะดวก รวดเร็วและเหมาะสมกับเทคโนโลยียุคปัจจุบัน ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นประเทศที่ทำความตกลงแบบทวิภาคีในการใช้ e-phyto กับประเทศคู่ค้าหลายประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ เคนยา สาธารณรัฐเกาหลีใต้ เป็นต้น และหาก IPPC ดำเนินการจนสามารถประกาศเอกสารแนบท้าย ISPM ๑๒ (Phytosanitary Certificate) เรื่องการใช้ใบรับรองสุขอนามัยพืชทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็จะเป็นที่ยอมรับระดับสากล ดังนั้น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติในฐานะ IPPC Contact Point จะติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิดต่อไป

๓. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติในฐานะ IPPC Contact Point ต้องเผยแพร่และประสานในเรื่องการปฏิบัติงานตามพันธกรณีอนุสัญญา IPPC กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆภายใต้อนุสัญญา IPPC ทั้งนี้ เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องความสำคัญของมาตรการสุขอนามัยพืชที่มีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ